

El llenguatge

Fugir

30/XI/1978

La comparació de dos verbs d'un significat tan afí, pràcticament sinònims, com fugir i escapar-se, intransitiu l'un i pronominal l'altre, resulta especialment útil i eficaç per a adonar-se d'aquest fet que algú li costa d'admetre: que no tots els verbs tenen la mateixa natura, que cal donar a cada un d'ells el tractament sintàctic que aquesta natura exigeix i que, per tant, una mateixa idea —una mateixa acció— pot éser expressada per un verb acompanyat d'una partícula pronominal. Els ocells s'han escapat de la gàbia, i per un altre verb desproveït d'aquest reforç: Els ocells han fugit de la gàbia.

Tanmateix, avui volíem anar per un altre camí. Escapar-se i fugir expressant una mateixa acció, s'estableix una concurrència entre l'un i l'altre, en la qual creiem que escapar-se tendeix a desplaçar fugir. Per això escau de posar en relleu el profit que podem treure del verb fugir, la fraseologia tan útil que ha originat i, encara, les possibilitats del seu ús podriem dir interjeccional.

Efectivament, a més de l'ús del verb fugir en frases com fugir dels vicis, fugir de les males companyies, fugir una cosa de les mans, tenim locucions verbals tan genuïnes com fugir de fam i de feina, fugir d'estudi, fugir una cosa del cap, que en representen un ús figurat i l'equivalència en castellà de les quals consisteix en una solució molt divergent. Això fa que mereixin d'ésser posades en relleu, perquè per més vives que siguin en l'elocució espontània, poden oferir via a sorgir quan hom s'expressa sota la influència d'altres models que en són molt allunyats.

Hem parlat d'també d'un ús gairebé interjeccional del verb fugir. Ens referim a certes oracions d'imperatiu, com Fuig d'aquí! o simplement Fuig! amb què indiquem a algú que se'n vagi, que s'aparti del mig del pas. ¿Es lícit l'ús de les expressions Lluny! o Lluny d'aquí!, amb valor interjeccional? Diríem que no, en tot cas, ens decantaríem decididament per Fuig! o Fuig d'aquí! I, encara, cal recordar aquests mateixos imperatius reforçats amb algun altre element expressiu, com Au, fugí, fugí! o bé Fuig, home, fugí!, amb què rebutgem enfàticament les afirmacions d'altri que considerem desencertades o desproveïdes de raó i fonament.

Albert Jané